

Sayı: 17812098-TİM.AKİB.GSK.SAN.2026/505-3609

Mersin, 13/08/2026

Konu: Revize PEM- Geçirgenlik Hükümü / Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülayon Sistemi-İGV Uygulaması (Tunus)**Sayın Üyemiz,**

Ticaret Bakanlığından iletilen yazıya atıfla, Türkiye İhracatçılar Meclisinden alınan yazıda, son dönemde çeşitli gümrük idareleri tarafından yapılan müracaatlardan, ilgede kayıtlı yazımızda açıklanan “geçirgenlik” hükmüne dayanılarak 1/4/2026 tarihi ve sonrasında Avrupa Birliği’nden (AB) A.TR dolaşım belgesi eşliğinde ithal edilen Tunus menşeli eşya için 2012 kurallarına göre hazırlanan tedarikçi beyanı ibraz edilmek suretiyle ilave gümrük vergisi (İGV) tahsil edilmemesinin talep edildiğinin anlaşıldığı ifade edilmektedir.

Ayrıca, 3351 sayılı Karar’ın 2’nci maddesinin ikinci fıkrası gereği, 10791 sayılı Karar’la ihdas edilen “Geçici Madde 2”nin geçerlilik tarihinin sona erdiği 1 Nisan 2026 tarihi itibarıyla AB’den A.TR dolaşım belgesi eşliğinde ithal edilen Tunus menşeli eşyadan menşe tevsikine dair ayrıca bir değerlendirme yapılmasına lüzum olmaksızın (geçerli bir tedarikçi beyanı olsun veya olmasın) İGV tahsil edilmesi gerektiği; zira 1 Ocak 2026 itibarıyla Türkiye-AB-Tunus arasında çapraz menşe kümülayonunun sona erdiği ortaya konulmuştı.

Söz konusu Genel Müdürlüğe iletilen başvuruların incelenmesinden, ilgede kayıtlı yazıda bahsedilen Türkiye’den AB ve ilgili PEM ülkesi ile çapraz kümülayonunun uygulanabilir olduğu bir ülkeye yapılacak ihracata ilişkin olan kısımlarının hatalı yorumlandığının görüldüğu dile getirilmektedir. Bu hususun açıklığa kavuşturulması maksadıyla geçirgenlik kavramının oluşturulma sebebi ile somut durumun izah edilmesinde yarar görüldüğu ifade edilmektedir.

Anılan yazıda devamla, Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon’un (Konvansiyon) revizyonuyla beraber çapraz kümülayonun üç temel şartı olan, ilgili ülkeler arasında GATT Madde XXIV’e uygun bir STA olması, bu STA’ların aynı menşe kurallarına dayanması ve bu ülkelerin gümrük idareleri arasında idari iş birliği mekanizmalarının tesis edilmiş olması şartlarından “aynı menşe kuralları” şartının sekteye uğramış olduğu vurgulanmaktadır. Zira, STA’lar ve idari iş birliği mekanizmaları aynı kalsa da hemen hemen tüm ürünlerde menşe kurallarının değiştii ifade edilmektedir.

Bununla birlikte, geçirgenlik hükmünün getirilmemiş olması halinde revize kurallara alınan STA’lar kapsamı ticarete eski kurallara göre ithal edilmiş tüm ürünlerin menşeli olmayan girdi muamelesi göreceği ve ihraç ürününün tercihli tarifeden yararlanabilmesi için yeterli işçilik veya işlem koşulunu karşılamış olmasının icap edeceği, diğer bir deyişle, önceden var olan tüm çapraz kümülayon imkanlarının sona ermesi ve tedarik zincirlerinde ciddi bir kırılma yaşanması riskinin bulunduğu belirtilmektedir.

Diğer taraftan, PEM Çalışma Grubu’nda geçirgenlik hükmü kurgulanırken eski kurallar (2012 kuralları) ile yeni kuralların (2023 kuralları) karşılaştırılmış olduğu ve eski kurallara göre daha esnek olduğu kabul edilen ürün gruplarında-Armonize Sistemin 1’inci, 3’üncü, 16’ncı (işlenmiş balıkçılık ürünleri bakımından) ve 25 ilâ 97’nci Fasıllarında yer alan eşya- eşyanın 2012 kurallarına göre geçerli bir menşe ispat belgesi ile ithal edilmiş olması halinde ilgili menşe ispat belgesinin belge saklama süresi boyunca 2023 kurallarına göre de kendiliğinden menşeli sayılması gerektiğine

Sayı: 17812098-TİM.AKİB.GSK.SAN.2026/505-3609

Mersin, 13/08/2026

Konu: Revize PEM- Geçirgenlik Hükümü / Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülayon Sistemi-İGV Uygulaması (Tunus)

karar verilerek bu türden eşyanın çapraz kümülayondan yararlanabileceğine hükmedildiği belirtilmektedir. Nitekim bu imkânın, Türk gümrük mevzuatına 20/12/2025 tarihli ve 33113 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Pan Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararı Kapsamı Tercihli Menşe Kuralları Hakkında Yönetmeliğin (Yönetmelik) 58'inci maddesiyle aktarıldığı belirtilmektedir.

Geçirgenlik hükümünün çapraz kümülayon imkanının sona erdiği (Türkiye-AB-Tunus gibi) ülkeler arasında bir çapraz kümülayon alanı tesis etmemekte olduğu vurgulanmaktadır. Yalnızca, çapraz kümülayonun zaten mümkün olduğu ülkeler arasındaki tercihli ticarete, geçmişte eski kurallara göre ithal edilmiş olan menşeli girdilerin belirli bir süre boyunca menşe statülerinin korunmasını sağlamakta olduğu, İGV mevzuatı ile Yönetmeliğin geçirgenlik hükümü arasında herhangi bir bağlantı bulunmadığı belirtilmektedir.

Bu itibarla, her ne kadar Türkiye-AB-Tunus arasında 1/1/2026'dan beri çapraz kümülayon mümkün olmasa da AB'de Tunus menşeli eşya için tedarikçi beyanı düzenlenmesinin mevzuata aykırı olmayacağını belirtilmesinin sebebinin ise önümüzdeki süreçte Türkiye- Tunus STA'nın Konvansiyon'un en güncel versiyonuna sürekli atıfla (dynamic link) tadil edilmesi halinde, AB'den ithal edilen söz konusu Tunus menşeli eşyanın ülkemiz ve Tunus'la çapraz kümülayonun uygulanabilir hale geleceği (örneğin EFTA ülkeleri) bir ortak STA ülkesine Türkiye'den ihraç edilmesi istendiğinde Türkiye'de yerleşik ihracatçı tarafından geçirgenlik hükümü sayesinde yapılabilecek EUR.1 dolaşım belgesi başvurularında tevsik edici belge olarak kullanılabilecek olmasından ibaret olduğu belirtilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Dr. Canan AKTAN SARI
Genel Sekreter V.

